

Raadsvoorstel

Onderwerp	Vaststelling 'Archeologiebeleid Oldambt 2025'
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	10 september 2025
Datum raadsvergadering	24 september 2025
Zaaknummer	46863-2025
Steller	Berry Strik
Portefeuillehouder(s)	Ger Klein en Gert Engelkens
Medeverantwoordelijke(n)	

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	Het archeologiebeleid is eerder vastgesteld, in 2012. Deze beleidskaart en regels zijn overgenomen in de bestemmingsplannen die daarna zijn vastgesteld.
Voorgesteld raadsbesluit	De raad besluit: 1. Het Archeologiebeleid Oldambt 2025 vast te stellen
Samenvatting	Het archeologiebeleid dat nog wordt gehanteerd dateert uit 2010 en is vastgesteld in 2012. Voor de gemeente is een actualisatie van de archeologische waarden- en verwachtingenkaart gemaakt (zie bijlagen). Dit is vertaald naar een beleidskaart voor archeologie. Deze beleidskaart en de beleidsregels maken samen duidelijk hoe moet worden omgegaan met toetsing van (mogelijk) archeologische waarden in de gemeente bij ontwikkelingen. Ook maakt het beleidskader duidelijk voor welke activiteiten een archeologisch onderzoek nodig is.
Bijlage(n)	1. Archeologiebeleid Oldambt 2025 a. Beleid en toelichting b. Waarden- en verwachtingenkaart c. Beleidskaart
AVG	AVG-Proof

TOELICHTING

Inleiding

Als voorbereiding van deze actualisatie van het archeologiebeleid is een beleidsvoorstel met bijbehorende kaarten opgesteld. Dit ontwerp-beleid heeft ter inzage gelegen gedurende zes weken. Dit is bekend gemaakt via het gemeenteblad via officiële bekendmakingen.nl. In de tijd dat het ontwerpbeleid ter inzage lag is één zienswijze ingediend en ook is duidelijk geworden dat een eerder verricht onderzoek niet is verwerkt in het beleid. Na het aflopen van de reactietermijn is het nu mogelijk om het archeologiebeleid definitief te maken en vast te stellen.

Motivatie

1.1 het huidige archeologiebeleid is toe aan actualisatie

Het is nodig de archeologiekaart en -regels uit 2010 te actualiseren. Er zijn nieuwe en betere gegevens beschikbaar gekomen in de afgelopen tijd. Waar mogelijk zijn geïnventariseerde waarden nauwkeuriger op de kaart gezet. Voorbeelden daarvan zijn:

Nieuwe en verbeterde luchtfoto's, met betere locatieduiding van waarden zoals oude dijken, vestingen en steenhuizen

Verrichte onderzoeken (176) naar archeologische waarden bij ontwikkelingen moeten worden verwerkt

Voor archeologie/erfgoed wordt de gemeente verplicht actueel archeologiebeleid te hebben. Artikel 1.530 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (onderdeel van de bruidsschat) bepaalt dat bij het opstellen van een omgevingsplan rekening moet worden gehouden met het behoud van cultureel erfgoed, waaronder bekende of te verwachten archeologische monumenten.

Het beleid dat 13 jaar terug is vastgesteld is gezien de ontwikkelingen niet meer actueel te noemen en kan niet worden opgenomen bij de wijziging van het omgevingsplan.

1.2 de actualisatie is goed onderbouwd

Cultuurhistorische waarden zijn niet meer opgenomen in deze beleidskaart omdat dit veelal landschappelijke elementen zijn en geen invloed hebben op de archeologische verwachtingen. Deze waarden horen thuis op een cultuurhistorische kaart.

Nieuwe verwachtingswaarden die zijn opgenomen op de waarden- en verwachtingenkaart zijn historische wegen, waterlopen, historische kernen, historische bebouwingszones en (vermoedelijke) bruglocaties.

Van één naar twee kaarten

In vergelijking met de beleidskaart uit 2010 is in het huidige voorstel duidelijker te zien waar de beleidskeuzes (beschermingscategoriën) op zijn gebaseerd. De kaart uit 2010 was beleid en inventarisatie in één en daardoor minder transparant. Nu is een inventarisatie kaart en een beleidskaart gemaakt met de vertaling van de beleidskeuzes. Indien nodig kan eenvoudig worden gezien welke waarde of verwachte waarde aanleiding geeft voor het vragen van een onderzoek bij bepaalde activiteiten.

Verandering in onderzoeksgrenzen

De actualisatie zorgt ervoor dat de archeologische waarden- en verwachtingenkaart met de meest accurate en beschikbare informatie is opgesteld. Bovendien wordt de onderzoeksplicht (beleidsvoorstel) bij activiteiten beter op maat gemaakt. Een terrein met een bekende archeologische waarde (AMK-terrein) is niet meer standaard beschermd voor ingrepen die groter zijn dan 50 m², maar er specifiek gekeken naar de verschillende terreinen. Voor sommige terreinen is de onderzoeksvrijstelling aangepast zodat een onderzoek alleen nodig is bij ingrepen van meer dan 100 m² en dieper dan 40 cm. Daar waar kwetsbaardere archeologische waarden aanwezig zijn, is er een kleinere oppervlakte opgenomen als onderzoeksplichtige grens.

Bescherms- categorie	(verwachte) archeologische waarden	Vrijstellingsgrens	
		Oppervlakte	Diepte
1	AMK terreinen en cultuurhistorisch waardevolle terreinen	50	40 cm
2	Historische kernen en bebouwing en cultuurlandschappelijk waardevolle relictten	100	40 cm
3	Gebieden met een hoge verwachtingswaarde	200	45 cm
4	Gebieden met een lage verwachtingswaarde ten aanzien van resten aan het maaiveld, maar vanwege een afdekkend kleipakket een hoge verwachtingswaarde op steentijd op het zand en een hoge verwachting op middeleeuwen op het veen en het zand	500	onder kleidek

Tabel 1: overzicht van onderzoeksgrenzen bij de 4 verschillende categorieën uit het beleid van 2010.

Bescherms- categorie	(Verwachte) archeologische waarden	Vrijstellingsgrens	
		Oppervlakte	Diepte
1	Kerken en kerkhoven	5	40 cm
2	AMK-terreinen: steentijdvindplaatsen en middeleeuwse steenhuizen; vondstlocaties, begraafplaatsen, steenhuizen, sluizen en zijlen, bruggen	15	40 cm
3	AMK-terreinen: borgen, wierden en kloosterterreinen; kloosterterreinen, pastorieterreinen, borgen, boerderijplaatsen	50	40 cm
4	AMK-terreinen: vestingen/schansen; historische kernen en bebouwingszones, industrie en nijverheid (tichelwerken, fabrieksterreinen), buitenplaatsen, versterkingen, wegen, waterlopen, dijken	100	40 cm
5	Archeologische verwachting	200	45 cm
6	Verwachting onder kleidek	500	dikte kleidek

Tabel 2: overzicht van voorgestelde onderzoeksgrenzen bij de 6 verschillende categorieën.

1.3 Een zienswijze en aanvullingen zijn verwerkt

Volgens de indiener van de zienswijze was op zijn perceel een deel aangeduid met een zone voor 'historische kernen en bebouwing'. Indiener was van mening dat deze aanduiding kon worden geschrapt voor zijn perceel, omdat er geen oude bebouwing heeft gestaan. De archeoloog bij Libau heeft aangegeven dat het schuine stukje 'historische kernen en bebouwing' over het perceel het gevolg is van het verbinden van twee zones waar van oudsher wel bebouwing/erven lagen. Deze arcering kan op het perceel van de indiener komen te vervallen, voor de 'historische kernen en bebouwing'.

Dit is aangepast op de kaarten en wordt met die wijziging ter vaststelling voorgelegd aan de raad. De definitieve kaarten bij het archeologiebeleid zijn te zien als bijlage bij het voorstel dat worden voorgelegd aan de gemeenteraad, ter vaststelling van het door ons voorbereide archeologiebeleid.

Daarnaast is ambtelijk geconstateerd dat een archeologisch bureauonderzoek voor het adres Dennenborg 5 in Blauwestad nog niet was verwerkt op de kaarten. De conclusie van het onderzoek was dat de grond kon worden vrijgegeven. Dit was echter nog niet verwerkt (groen gemaakt) op de nieuwe verwachtingen kaart en de beleidskaart. Dat is nu hersteld.

Betrokkenheid (externe) partners

Het beleid is opgesteld door deskundige archeologen bij stichting Libau.

Het concept beleid is toegelicht bij een afvaardiging van de agrarische ondernemers in de gemeente. Agrariërs hebben belang bij beleid van archeologie, vanwege mogelijke gevolgen van wijzigingen voor de bewerking van hun agrarische gronden. Tijdens die toelichting werd aangegeven dat deze toelichting zeer op prijs werd gesteld en dat de actualisatie kon worden gezien als een verbetering en verduidelijking van het archeologisch beleid.

Ook is intern afgestemd met betrokken collega's bij gebiedsontwikkelingen. Doel daarbij was om te verifiëren of ontwikkeling van gebieden waar ook archeologisch onderzoek nodig was, heeft geleid tot de gewenste aanpassingen op de kaarten die bij het beleid horen. In de conceptfase heeft dat geleid tot enkele geringe aanpassingen van de kaarten.

Consequenties

Door de vaststelling van dit beleid beschikt de gemeente weer over actuele beschermende regels voor archeologische waarden en verwachte waarden.

Vervolg

De vaststelling kan worden bekendgemaakt in het gemeenteblad. Daarna treedt het beleid in werking en zal moeten worden toegepast bij ontwikkelingen waarbij een motivering/beoordeling moet worden gemaakt in het kader van een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties' (ETFAL)).

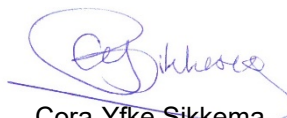
Bij wijziging van het omgevingsplan kan vervolgens dit beleid worden opgenomen als themagewijze wijziging voor de gemeente en zodanig juridisch worden verankerd in het omgevingsplan.

Winschoten, 8 juli 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Datum raadsvergadering 24 september 2025	Agendapunt	Zaaknummer 46863-2025
Onderwerp Vaststelling 'Archeologiebeleid Oldambt 2025'		

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 juli 2025 en gelet op artikel 1.530 van het Besluit kwaliteit leefomgeving

Besluit:

1. Het 'Archeologiebeleid Oldambt 2025' vast te stellen

Winschoten, 24 september 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier Voorzitter

Cora-Yfke Sikkema